

PrEP: vraag en antwoord voor patiënten

november 2018

Wat is PrEP?

PrEP staat voor pre-expositie profylaxe. Dit betekent dat je een medicijn neemt voordat je wordt blootgesteld aan een ziekteverwekker. In dit geval betekent het een pil innemen om een hiv-infectie te voorkomen. PrEP bestaat uit één pil, Truvada. Hierin zitten twee geneesmiddelen die ook worden gebruikt voor behandeling van hiv, namelijk emtricitabine en tenofoviridisoproxil.

Hoe werkt PrEP?

PrEP beschermt de gebruiker tegen hiv. Door PrEP kan hiv moeilijker cellen infecteren. Ook kan hiv zich moeilijker vermeerderen. Daarom heeft iemand die PrEP slikt veel minder kans om met hiv geïnfecteerd te raken.

Hoe neem je PrEP?

Als je PrEP gebruikt slik je in principe elke dag één pil. Voor mensen die regelmatig risico lopen en de beste bescherming willen is het belangrijk om de pil elke dag te nemen op ongeveer hetzelfde tijdstip.

Voor mensen die niet regelmatig risico lopen op een infectie met hiv kan PrEP ook alleen voor en na seks(feestjes) gebruikt worden.

Waarom PrEP?

In Nederland zijn ongeveer 900 nieuwe hiv-diagnoses per jaar. Ongeveer tweederde van alle nieuwe infecties vindt plaats onder mannen die seks hebben met mannen. Ondanks alle voorlichting over veilig vrijen is er een groep mannen die moeite heeft met (consequent) condoomgebruik. PrEP biedt deze mannen een extra manier om zichzelf te beschermen tegen hiv.

Is PrEP iets voor mij?

PrEP is niet geschikt voor iedereen. Alleen personen met een verhoogd risico op het oplopen van een hiv-infectie, komen in aanmerking. In Nederland zijn dat voornamelijk mannen die seks hebben met mannen met extra risicofactoren voor een hiv infectie. Je moet bovendien hiv-negatief zijn (geen hiv hebben). Verder mag je PrEP niet gebruiken bij sommige ziektes.

Is PrEP ook voor hetero's?

PrEP is er voor iedereen met een verhoogd risico om geïnfecteerd te raken met hiv. In Nederland zijn dat voornamelijk homomannen. In speciale, individuele gevallen kunnen ook hetero's in aanmerking komen voor PrEP, bijvoorbeeld als zij een relatie hebben met een hiv-positieve partner die (nog) virus in het bloed heeft en hiv kan overdragen.

Hoe goed werkt PrEP?

Er is een aantal studies gedaan naar de werking van PrEP. Bij deze studies werden mensen voor 90% en meer beschermd tegen hiv als ze hun pillen volgens schema in namen. In de studie die nu in Amsterdam loopt blijkt dat bij goed gebruik de bescherming nagenoeg 100% is. Wel bleek dat de bescherming veel minder goed was als mensen hun pil niet volgens schema innamen. PrEP biedt geen enkele bescherming tegen andere soa zoals chlamydia, gonorrhoe en syfilis; dit is de belangrijkste reden waarom bij PrEP gebruik condooms noodzakelijk blijven.

Wat is informeel PrEP gebruik?

Informeel PrEP gebruik is het gebruik van PrEP die op eigen initiatief is verkregen. Dat wil zeggen dat de PrEP is verkregen zonder tussenkomst van de huisarts of internist. Het is bij informeel PrEP gebruik wel belangrijk dat men de benodigde zorg krijgt.

Zijn er risico's van informeel PrEP gebruik?

Informeel verkregen PrEP pillen zijn tot nu toe qua samenstelling gelijk aan PrEP pillen die formeel zijn verkregen, zo blijkt uit Engels onderzoek. De bijwerkingen van informeel PrEP-gebruik zijn dus hetzelfde als van formeel PrEP-gebruik. Uit eerdere onderzoeken is gebleken dat PrEP veilig is en weinig bijwerkingen heeft. Wel moet de nierfunctie worden gecontroleerd vanwege een kleine kans op een tijdelijk licht verminderde nierfunctie. Als iemand tijdens onregelmatig gebruik van PrEP toch een hiv-infectie oploopt, kan het zijn dat het hiv-virus resistent (ongevoelig) wordt voor de PrEP-medicijnen. Resistentie kan al snel optreden, vandaar de driemaandelijke controle op hiv. Er zijn dan nog wel andere mogelijkheden voor behandeling.

Verstrekt de GGD ook PrEP ?

Voorlopig versterkt de GGD Hollands Noorden geen PrEP, omdat onze spreekuren en formatie dit niet toelaat en we krijgen hier ook geen extra middelen voor (van de overheid).

Enkele grote stads GGD'en zoals Utrecht, Amsterdam en Rotterdam hebben eenmalig extra subsidie van de gemeente gevraagd en gekregen voor tijdelijk verstrekken van PrEP. In de regio GGD Hollands Noorden is dit niet het geval. Minister Bruins (minister van VWS) heeft plannen bekend gemaakt om wellicht in 2019 PrEP via de GGD te gaan verstrekken. Deze regeling is nog niet in gang gezet. Wel is het mogelijk PrEP door de huisarts te laten voorschrijven.

GGD Amsterdam heeft van de gemeente financiering gekregen voor PrEP-zorg voor 250 mannen in postcodegebied Amsterdam die informele PrEP gebruiken, gedurende 2 jaar. Zij kunnen terecht op het InPrEP spreekuur. Onder dit project valt op verzoek ook het uitschrijven van PrEP recepten door de GGD Amsterdam. Cliënten in regio Hollands Noorden komen hier (nog) niet voor in aanmerking en op dit moment is een aanmeldingsstop er vanwege de grote interesse.

Voor meer informatie, zie <https://www.ggd.amsterdam.nl/infectieziekten/soa-hiv-sense/prep/inprep/>.

Wat is de rol van het hiv-behandelcentrum van het NWZ inzake PrEP?

In het NWZ schrijft de hiv-behandelaar ook PrEP voor, omdat er mensen waren die drempels bij hun huisarts ervaren. Aangezien de GGD ook momenteel geen PrEP verstrekt heeft Dr. Kortmann, internist-infectioloog van het NWZ besloten om deze patiënten te helpen bij het verkrijgen van PrEP. Een verwijzing van de huisarts is dan wel nodig. In principe is PrEP een eerstelijns middel en na 3 maanden worden deze patiënten terugverwezen naar de huisarts voor continuering in de eerste lijn.

Wat is volgens jullie de rol van condooms als iemand PrEP gebruikt?

PrEP biedt geen bescherming tegen andere soa zoals chlamydia, gonorrhoe en syfilis. Dit is de belangrijkste reden waarom bij PrEP-gebruik condooms noodzakelijk blijven. Bovendien vermindert PrEP het risico op hiv wel aanzienlijk, maar tonen eerdere onderzoeken aan dat het niet in alle gevallen een hiv-infectie kan voorkomen, vooral niet als het medicijn vaak vergeten wordt.

Beschermt PrEP ook tegen hiv als de tabletten ingenomen worden direct na seks zonder condoom?

Als je alleen PrEP tabletten inneemt na de seks, ben je niet goed beschermd tegen hiv. Het is daarom van groot belang om vóór seks zonder condoom twee tabletten in te nemen, gevolgd door twee keer 1 tablet 24 en 48 uur later (zie [informatie op mantotman.nl](http://informatie.op.mantotman.nl)). Als je geen PrEP hebt ingenomen voor

de seks, en wel anale seks zonder condoom hebt gehad met iemand van wie je de hiv-status niet weet, of die hiv positief is en niet wordt behandeld, dan is het advies om te laten beoordelen of je PEP nodig hebt. PEP staat voor post-expositie profylaxe en bestaat uit 3 verschillende hiv-remmers die je gedurende 4 weken moet innemen. Tijdens kantoor uren kan je je hiervoor melden bij de GGD, buiten kantooruren bij een ziekenhuis.

Ik heb anale seks zonder condoom gehad, maar niet mijn twee PrEP-tabletten van tevoren ingenomen. Wat nu?

Als je geen PrEP hebt ingenomen voor de seks, en wel anale seks zonder condoom hebt gehad met iemand van wie je de hiv-status niet weet, of die hiv positief is en niet wordt behandeld, dan is het advies om PEP te halen. PEP staat voor post-expositie profylaxe en bestaat uit 3 verschillende hiv-remmers die je gedurende 4 weken moet innemen. Tijdens kantoor uren kan je je hiervoor melden bij de GGD, buiten kantooruren bij een ziekenhuis. Alleen PrEP tabletten gebruiken na seks zonder condoom biedt niet voldoende bescherming tegen het oplopen van hiv.